

Tako je povikšavala Dolinarja, sina siromaških staršev, prebrisana glava od časti do časti. Ime Dolinarjevo je začelo po učenih bukvah, ki jih je modri mož spisoval, po vsem učenem svetu sluti. Nova velika čast ga doleti leta 1824. Iz posebnega spoštovanja njegove redke učenosti in mnogih zaslug v znanstvu ga imenuje presvetli cesar Franc I. pravega ces. kr. vladnega svetovavca. Pa to ni bila zadnja; še večjo je dospel. Ko mu je namreč cesar I. 1831 dovolil v pokoj iti, mu je dodelil s preveliko pohvalo za toliko zaslug tudi posebno čast pravega ces. kr. dvornega svetovavca.

Umerl je preučeni Slovenec 15. svečana (febr.) 1839 v 79. letu, zapustivši veliko svojih spisov učenim na korist, sebi in narodu svojemu pa na veliko veliko slavo. Počiva na pokopališču Maria-Encersdorfskem blizu Dunaja.

Zares redke so tako učene in razsvetljene glave, kakor je bila Dolinarjeva.

Ker ne dvomim, da bo učene Slovence, posebno pa pravoslovce mikalo vediti, kaj je učeni rojak vse napisal, naj naštejemo na kratko imena spisov njegovih v izvirnem jeziku, kateri so pod izmišljenim ali prvim imenom, ali pa brez imena izhajali. Pod izmišljenim jih je 5 (Histor. und jurid. Abhandlungen). — Brez imena: „Erklärung des allg. deutsch. Lehenrechtes“, Wien 1793, — „Erklärung des deutsch. Staatsrechtes nach Pütter“, W. 1793, — „Erläuterung der deutsch. Reichsgesch. nach Pütter“, W. 1794, — dalje več zgodovinskih spisov, presoj in spisov pravoznanskih porazličnih časnikih. — Pod pravem imenom: 1. „Erläuterung der deutsch. Reichsgeschichte“, W. 1801, 3 zvezki, — 2. „Codex epistolaris Primislai Otokari II. Bohemiae regis“, W. 1803, — 3. „Darstellung des Rechtes geistlicher Personen“, W. 1813, drugi natis 1817; — 4. „Handbuch des in Oesterreich geltenden Eherechtes“ 1813–18, — 5. „Erläuterung des §. 83 b. G. B. über Ehedispensen“ v Pratoberverovih „Materialien für Gesetzkunde“ (8. zvezkov W. 1814–1823), v katerih se še več drugih mičnih spisov Dolinarjevih nahaja: „Errichtung u. Umänderung der Benefizien“, — „Einrichtung der Civ. u. Milit. Seelsorge in den österr. Länd.“, W. 1822, (polatinčil Juranič 1824), — „Erläuterung des II. Hauptst. b. G. B. §§. 93–122 (3. u. 4. Bd. des Eherechtes)“, W. 1835 itd. Od l. 1834 je dajal s Kudlerjem še dalje na svet Wagnerjev časopis „für österr. Rechtsgelehrsamkeit u. polit. Gesetzkunde“. — Vedno je marljivo delal, ves čas, kolikor mu ga je ostajalo, po knjižnicah stare bukve in rokopise pregledovaje, iz katerih je veliko imenitnega za nemškoderžavno in za cerkveno, pa tudi za austrijsko zgodovino nabral. Zajemaje pa iz izvirov, je svojim spisom posebno ceno pridobival, zavoljo cesar jih še dan danes jako čislajo. Tudi je 1811 pridno pomagal pri novem izdavanju občn. zakonika deržavljanskega, pokazovaje mnogoverstne napake v smislu in pregledovaje natis tako skerbno, da je od cesarja pismeno pohvalo dobil.

Novičar iz slavenskih krajev.

Od Sotle na Štajarskem 13. junia. —a—
Prezgodaj je svet trobil in dobro letino obetal. „Človek obrača, Bog oberne“. Ni zadosta, da nas veliko deža že nevoljne dela, ni zadosti, da je že 18. in 26. maja huda ura nas strašila in toča pobijala, ampak še nas je ojštreša siha zadela. 10. dan popoldne prirušila strašna nevihta, lomi drevje, hrame odkriva, toča ropoče, dež lije kakor iz odpertega neba, potoki nastajajo reke, derejo čez ceste, senožeti in polja, in v pol uri vkončajo vsu upanje ubogega kmeta. Kako huda je bila ta ura,

se lahko iz tega vidi: danes že šterti dan pride kmet in terdi, da je še več kakor za 30 voz od vode nanesane toče vidil. Naj več škode je toča naredila okoli sv. Eme, sv. Petra na Medvedovem Seli, pri Slatini in Rogatcu in dalje po Horvatskem. Kratko pred še nadepolni zeleni, zdaj pa suhi rujavi vinogradi so poderli vés up nesrečnim stanovnikom, katerim je tu težka ilovnata zemlja mačuha, ne pa blagodarna mati, in ki razun vina nič za prodajo ne pridelajo. Razun vinogradov, na ktere se tukajšnji kmet naj bolj opira, ima le malo gojzdov, senožet in njiv; kruha komej za svojo hišo dovolj pridelal, in veliko jih je, ki ga le malokdaj vidijo. Njih jéto je zato revno, in ni čuda, da scer mladi ljudi, posebno možki, pri tako pičlem živežu in teškem delu se naglo starijo. Revšina v nekterih krajih se mora viditi, da se verjame!

Iz Bistriške okolice na Notrajskem 14. junia.

—m— Kmetijska podružnica v Bistrici je 12. t. m. veselo slovesnost obhajala. Na povabilo svojega prečastitega predsednika gosp. dekana Antona Grašiča so se ti dan po večernici udje te podružnice z drugo množico ljudi v farovžu Ternovskem zbrali, pričakovaje, kaj da se ima zgoditi. Gospod predsednik besedo poprimejo, in v lepi slovenšini narpopred imenitnost in korist kmetijstva razlagajo. Kar imenitnost kmetijstva zadene, so iz sv. pisma in starih zgodb dokazali, kako da je Bog ljudi za delo vstvaril, da so že prvi ljudje kmetovali, da so pametni možje vsaki čas kmetijo visoko čislali, in kako da si še dan današnji visoko postavljeni gospodje in clo možje iz cesarske rodovine za čast štejejo, se s kmetijo pečati, in marljivo za-njo se pogaujati. Iz tega, so rekli gosp. govornik, vsak lahko razsodi, kako kratke pameti so tisti, ki se svojega delavnega stanú sramujejo in se čez svoj častitljivi stan povzdigovaje po gospósko živeti hočejo, in ker se delu odtegujejo, ki telesu in duši krepost daje, život mehkužijo, in dostikrat tudi dušo pogubijo. — Korist, ki ga nam zemlja daruje, so dalje rekli gosp. predsednik, je nar bolj pošten, ker pri vsaki drugi obertnji, če eden dobí, pa drugi zgubi, blagodarna zemlja pa se nikdar ne pritoži, ako ji kaj odvezamemo.

Končavši krepki govor gosp. predsednik rečejo: V znamenje, kako naša kmetijska družba zasluge pridnih kmetovavcov spozná, je tukaj poslala krasno sreberno svetinjo, katero imam izročiti gosp. Jakobu Samsatu v častni spomin njegovih zaslug o sadjoreji. Ko so lepo medaljo vsem pričijočim pokazali, so jo imenovanemu pridnemu kmetovavcu izročili.

Na to so sledili še nekteri drugi pomenki o kmetii, in na zadnje zmerna pa dobra južnica v znamuje bratovske ljubezni in nasprotne pomoči vsih družbenikov za povzdigo kmetijstva.

Zares je dan današnji velika potreba: zemljo k obilnišim pridelkom siliti, ker je tudi obložena z obilnišimi davšinami. Bog daj, da bi naša podružnica obilo dobrega storiti zamogla! Mnogo zaslug za Bistriško okolico si je pridobil spoštovani gospod, ki je bil pred nekimi leti tukej dušni pastir, zraven pa tudi krušni oče za sedanjé čase. Kolikanj zaleže družini dobro zdravo sadje, katero je bilo po prizadetvi tega gospoda zasajeno! koliko svetlih šestíc zdaj Premci iz Bistrice za sadje prinesó! koliko lepih dnarcov Ternovci in Bistričani zdaj prihranijo, ker namesto istrianskega vina dobro domačo kapljo pijejo od tert, ki so jih ti gospod zasadili in sadiji poskerbeli. Še vedno se imé tega gospoda — s spoštovanjem imenuje, ki zasluži, da ga tudi „Novice“ imenujejo. Ti čislani mož je prečastiti gospod Peter Aleš, zdaj korar v Terstu. Bog daj več tacih mož povsod!

Imenovanega gospoda posnemati si iskreno prizadevajo sedanjí gospod dekan v Ternovem prečastiti gosp. Anton Grašič, predsednik kmetijske podružnice v Bistrici, gotovo vredni te časti, ker njih poljedelstvo, njih vino- in sadjoreja je celi okolici v lep izgled in spodbadik vsem kmetovavcem. Med drugimi so oskerbeli verli gospod za šolsko mladost že vert za sadjorejo. Naj bi ti vert našim naslednikom dosti sadú rodil!

Od Kupe. 14. dan t. m. smo u Metliki zjutra ob 5. uri precej močan potres čutili, za kojega se pa vremenik kar nič zmenil ni. Zibal je ropot zemljo, kakor ljudi sploh terdijo, od severo-izhoda proti jugo-zahodu, brez da bil u naši okolici kje kak kvar učinul. Ravno ti dan smo vidili na jasnem nebu okoli solnca lep i jako velik, sedmerbojni mavrici podoben okrog, kterega si čemo, ako po splošni misli deževno vreme prerokuje, tem bolje u spomnu ohraniti, ker smo preobilne moče že davno se naveličali. Skorej se ga človek ne vé spomniti, da bi bil, jedan mesec sém, kaki dan brez dežja pretekel. I pred ko ne je ta preobilna moča tudi kriva, da se semtertje po naših nogradih še nerazcvetnih grojzdnikov neka plesnina poprijema, ako ni to tista grojzdna bolezen, ki je minulo leto po Laškem tako hudo razgrajala. Sam Bog varuj nas te nesreče, sicer ne bo treba na jesen od več let sém praznih sodov nabijati.

Borovčan.

Iz Vinice na Dolenskem 14. junia. Danes se je pri nas zemlja hudo tresla; stari ljudi ne pomnijo takega. — Letina pri nas prav dobro kaže; če nam jo Bog obvaruje, bo vino po 6 kr. bokal. — Povodinj je pri nas zmiraj velika: na Kupi se ni že od vsih svetnikov mlelo, kar je za mlinarje velika škoda. Z Bogom.

J. Berkopec.

Iz Ljubljane. Šneperško grajšino na Notrajskem je te dni za 499.600 fl. sr. knez Schönburg-Waldenburg iz Nemškega kupil. — Včeraj je bil visoke častivredni gosp. Juri Pavšek, korar in nekdanji učenik modroslovja, slovesno pokopan, ki je po dolgem boleovanju v 70. letu svoje starosti 15. t. m. umrl. — V Piemontu so skušnje poterdile, da se dá iz šote (Torf) lep papír delati. To je tudi za Ljubljano kaj!

Novičar iz mnogih krajev.

Po naj višjem sklepu od 15. t. m. se imajo 36 ali 37 let stari k brambovcem vzeti vojaki, ki pa sedaj v regimentu služijo, berž v reservo prestaviti, v kateri se sploh noben vojak ne smé čez svoje 45. leto obderžati. Dalje so cesar dovolili, da taki, ki so bili izpervega k brambovcem vzeti, se pa potem v take okoljšine prišli, da bi bili službe v regimentu oprosteni, se imajo naravnost posloviti. — C. k. ministerstvo je ukazalo, da na postajah železnice, kadar vozovi z ljudmi pridejo, ima prihodnjič na tablah očitno zapisano stati: kdaj je voz prišel, kako dolgo bo postal, in kdaj bo spet odšel; ta naprava je velike hvale vredna, da popotni saj natanjko vejo, kako dolgo se morejo muditi. — Deželni poglavar iz Milane grof Strassoldo je za deželnega poglavarja v Gradec, vitez dr. Burger pa iz Grada v Milano prestavljen. — C. k. ministerstvo nauka je, kakor za bukve v slovenskih šolah tudi za bukve nemških šol pravopis določilo, v katerem imajo pisane biti: pravopis nemške abecednice in perve slovnice in berila ima za vodilo o tem veljati; na priliko: ß se ne bo več pisal, ampak šš: dašš, Anlašš, Flussš, Kofš itd., v nekterih besedah se ima namesto šš pisati sš: Finšternišš, Firnišš itd, namesto vß se ima pisati f: Alfabet, Filosof, — h se iz-

puša pri več besedah: Wirt, Zurm itd., in še več drugih prememb. — Na Dunaj je ravno sedaj iz jutrovih dežel prišel španjski plemenitnik Ignaci Cepeda, ki je naslednik enega brata sv. Terezije, ktera je bila iz stare kastilianske rodovine Cepeda. — V Turčiji je še vse pri starem, ker rusovski car še ni zadnje besede govoril. Nar novejši telegrafno naznanilo iz Pariza pravi: da je kurír iz Petrograda rusovskemu poročniku naznanilo prinesel, da bo car, ako se Turk zadnji terjatvi ne vda, s svojo armado obsedel Moldavo in Vlahijo, da pa se samosvojnosti Turčije nikakor dotakniti noče. Ker je vsim drugim velikim vladam sedaj le na tem ležeče, da se Turčija ne razruši, ne bojo zavoljo tega vojske začele, če tudi Rusi omenjeni knežji obsedejo, ker niste čisto turški deželi, ampak stojite tudi pod krilom (protektoratom) rusovskega cara. V tem miroljubnem duhu razjasnuje tudi Dunajski vladni časnik „Oest. Corr.“ sedanjí stan rusovsko-turške zamote.

Šege narodske po Slovenskem.

Narekovanje v Liburnii (Istrii).

Zapisal J. V.

IV. Za otcem.

Čače moj! nemila ja vaša sirota, čače moj!
 Ah dobri moj prijatelju, čačko moj!
 Kega san jaz sada zgubila, čače moj!
 Ah čače nemila ja vaša sirota, čačko moj!
 Ah ljubeznivi i prijaznivi čače moj!
 Kemu ste vi vaše sirote naručili, čačko moj!
 Ah drobne i malahne, dobri čačo moj!
 Nenaučene i nenavajene, čačko moj!
 Kemu ste ih vi naručili i priporočili, čačo moj!
 Ah ke su vam ostale, dragi čačko moj!
 Kako drevo odsečeno, čačo moj!
 Drobne i malahne, mili čačo moj!
 Kako odsečene grančice, čačko moj!
 Ah velo dobro moje, čačo moj!
 Moje i ovih drobnih sirotie, čačko moj!
 Ah nemila ja vaša sirota, čačko moj!
 Ki bi bil to nam rekal, čačko moj!
 Da čemo se mi u suzah umivati, čače moj!
 A našega dobrega oca zgubit, čačko moj!
 Ah velo naše dobro čačo moj!
 Ko smo mi nemile sirote zgubile, čačko moj!
 Kako čemo živeti brez našega oca, čačo moj!
 Aš se svake sirotice, mili čačo moj!
 Med svetom poznaju, dragi čačko moj!
 Ah i vaše te se poznati, čačo moj!
 Aš te nas tuja vrata po petah tuči, čačo moj!
 Ah tuja tujica, ljubeznivi čačo moj!
 Če nas nemilostivo vadit i učit, čačko moj!
 A kako dobro bi bilo, serdačni čačo moj!
 Od vas još nauka primati, čačko moj!
 Bimo bili svagde bolje i lepše živeli, čačko moj!
 Ma smo drobne i nenaučene, čače moj!
 Ah nemile mi vaše sirotice, čačko moj!
 Ah ni to vaša bivalica, čačko moj!
 Da se vi nečete na nas obazret, čače moj!
 Ma se nečete suda na vaše sirote obazret, čače moj!
 Aš vam je nuja serce oklopila, čačo moj!
 I sve su se vam ranice zagvile, čačko moj!
 A su se vašim nemilim sirotam otvorile, čače moj!
 Ah mili i dragi čačko moj!
 Nečete se več na nas obazret, čačo moj!
 Ni na levo, ni na desno, mili čačko moj!
 Ah vas nečemo nigdar ogledati, čače moj!
 Aš če vas černa zemljica uživat, čačko moj!
 A vaše sirote te vas teško stradat, čače moj!
 Teško stradat i zabivat, čačko moj!
 Ah velo dobro moje, dobri čačo moj!
 Ko je meni nemiloj oletelo, čačko moj!
 Ah nemile mi vaše sirote, čačo moj!
 Ah ljubeznivi in prijaznivi, čačko moj!
 Ah nigdar nepozabljeni in nezamerni čačko moj! itd.